

פְּנִינִים נִפְלְאִים וּמְתוּקִים עַל הַפְּרָשָׁה

זֶרַע שְׂמֻשׁוֹן

מתוך הספר המסגל "זרע שמשון" שחברו המקבל האלקי הקדמון רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זכר צדיק וקדוש לברכה. אשר בקש שילמדו בספרו והבטיח ישועות רבות למקמי בקשתו.

פְּרִשְׁת וַיְחִי תשפ"ו • גְּלִיוֹן 376

תורת שמשון

טעם שיעקב בקש לגלות את הקץ אף שראה שכבר נסתר מיצחק אביו כשרצה לגלותו

מה רצה יצחק אבינו לגלות לעשו? • מה הם אפני ודרכי התשובה?

'וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֵגִידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֲתֶכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים' (מט א):

רבי יהושע טוען, גם תשובה הכרחית שבאה מתוך גזרות רעות יסורים ורדיפות נאה היא מלפני הקב"ה.

ומעתה יתבהרו הדברים. יצחק אבינו רצה לגלות את הקץ לעשו בנו הרשע, לטובתם של ישראל, מתוך שסבר יצחק כשיטת רבי יהושע, שלעתיד לבוא מעמיד להם מלך קשה שיגזר גזרות, ומתוך

היסורים יעשו ישראל תשובה, ויזכו להגאל. וכך אמר לעשו: "דע לך בני עשו שלא פדאי לך לגזר על ישראל גזרות רעות וליסר אותם, שמתוך כך יעשו תשובה ויגאלו וישלטו בה. על כך הודע לבניך ולבני בניך להתנהג בנעם עם ישראל". כך דברי יצחק לבנו עשו.

אולם הקב"ה גנז מיצחק את סוד הגאלה ומנע ממנו לגלותו לעשו. כי אם ידעו צאצאי עשו אמות העולם שאם ישראל ימנעו מלעשות תשובה מרצונם, אזי מלך גוי באכזריותו כלפיהם יביאם לידי תשובה בעל כרחם ואזי יגאלו, ימנעו מלהציק ולרדף אותם ולא ישתעבדו בהם יתר על המדה. וממילא לא תהיה לישראל תקנה, לא תשובה, לא גאלה ולא תקון העולם.

ומאידך, יעקב אבינו רצה לגלות את הקץ לבניו, כי אדרבא, סבר הוא שאם ידעו בניו שהגאלה תלויה בתשובתם, וככל שיזדרזו אזי תהיה זו גאלת "אחישנה", ימהרו לקבל על מלכות שמים ויזכו לתקון עולם במלכות השי"ת. אולם גם זאת לא רצה הקב"ה שיגלה (זרע שמשון פרשתנו אות יא)

ברש"י בקש יעקב לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכנינה, והתחיל אומר דברים אחרים. יש להקשות, הלא מצינו שיעקב גם כן בקש לגלות את הקץ, וכמו שאמרו במדרש (ילקוט רמז קנז) זה שאמר הכתוב מסיר שפה לנאמנים, זה יצחק ויעקב ששיניהם בקשו לגלות הקץ, קרא לעשו ובקש לגלות הקץ וגנזו הקב"ה ממנו שנאמר ויקרא את עשו בנו הגדול, ואף יעקב בקש לגלות את הקץ שנאמר האספו ואגידה לכם. ואם כן קשה, אחר שראה יעקב שיעקב רצה לגלות ונתכסה ממנו, האידך מלאו לבו לגלות את הקץ. לאביה לא הרשה משמים. ומדוע שירשה לך?

ומתוך רבנו בטוב טעם ודעת תוך שהוא צולל במים האדירים של המדרש. הגמרא בסנהדרין (צז, ב) מלמדת 'כלו כל הקצין ואין הדבר תלוי בנו, אלא בתשובה ובמעשים טובים'. שני תנאים מסבירים לנו על איזו תשובה מדבר. רבי אליעזר סבר שממתין הקב"ה עד שיעשו ישראל תשובה. רבי יהושע סבר שאם אינם עושים תשובה מעמיד עליהם מלך שגזרותיו קשות כהמן הרשע ומחזירן למוטב בעל כרחן.

המהרש"א מבאר לנו על מה נסובה המחלוקת בין שני התנאים. ובכן, לפנינו תשובה מתוך רצון, ותשובה מתוך כפייה ויסורים.

איזו סוג תשובה מבקש מעמנו הקב"ה.

רבי אליעזר אומר, תשובה רצונית, מתוך כונת הלב הטהורה.

לומדים זרע שמשון
לימוד יומי קבוע קל ונגיש להשיג בכל חנויות הספרים

תורמים ורואים ישועות אל התמיצו!

שמות התורמים יתברכו אצל גדולי הדור שליט"א בשעת לימודם. בספר זרע שמשון.

הספר שמוחלל מלאות. אלמים נרשעו בהבטחתו.
02-80-500
05271-66450
347-496-5657
<https://www.zereshimon.co.il/donation>

<https://www.zereshimon.co.il/donation>

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

האספה הרוחנית דורות בת אסתור' ליה נלפני' ר' משה' תשפ"ו

מזבח הרוחנים וקיסם בירוק וספר ליה רבי נחמני בן שרה ד' מוגרבי' נלפני' ר' משה' תשפ"ו

מה' ר' יוא' רחל' ב"ר יוסף משה' ליה שאשקנ' נלפני' ר' משה' תשפ"ו

נרמ' חסדי' ומה' הרחל' רבי משה' בן משה' ר' ארי' ונחמני' ויהי' משה' ליה ר' יוא' רחל' מה' ר' משה' תשפ"ו

ל' חסדי' ומה' הרחל' רבי משה' בן משה' ר' ארי' ונחמני' ויהי' משה' ליה ר' יוא' רחל' מה' ר' משה' תשפ"ו

אליאס בן אסתור' ובנו רפאל בן סופיה

שימו' להפצתה' ומה' מוחלל' כלל עסקיהם עשוי' ובכ"ו מוקד' יתת' והבטיח' כבר בימים אלו שעות' טובות

מאד' כי בן רחל' לישק' והפצתה' כלל עסקיהם עשוי' איתה' מרובה' בשפע' מוקד' מנות' תהיו' והנשט'

כל' שום' והפצתה' ומה' מוחלל' שעות' טובות' מקיב' כמקד' כמקד'

ברכת המחבר מתוך הקדמת הספר

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

האדמו"ר רבי משה בן חרח"ק רבי דוד מלעלוב ונזקק"ה"ה נלפני' ר' משה' תשפ"ו

והנאון הצדיק רבינוחמ' מה' אש' אנטש' הוברמן ונזקק"ה"ה "הצדיק מורעננה"

נלפני' ר' משה' תשפ"ו

מז' אבי' חיי' שלמה בן מארי' ויהושע' מוחצ' ר' נלפני' ר' משה' - חוקים' ל' עין בן יזה' להפצתה' ומה'

הכ"ו הנכ"ד רבי רפאל צבי מאיר בן חרח"ק רבי אברהם בנימין זילברברג נלפני' ר' משה' תשפ"ו

רבי שאול בן יוסף ספיר ר' נלפני' ר' משה' תשפ"ו

האספה הרוחנית שר' שיינדל' בת יעקב' משה' ליה נלפני' ר' משה' תשפ"ו

תורת חיים

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש - הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

רק שנים אלו נחשבו לו לחיים

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויחי ימי יעקב שני חיייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה: (מז, כח)

מקשה האור החיים הקדוש:

- א.** צריך לדעת למה הצרך לומר מה שחי יעקב בארץ מצרים.
  - ב.** עוד קשה שלכאורה לא היה צריך לומר אלא 'ויחי ימי יעקב' וגו' ואני יודע לפי החשבון כי שבע עשרה שנה חי בארץ מצרים, למה שקדם בפירוש ויגש דכתיב 'שני מגוריו שלשים ומאת שנה'.
- ומבאר האור החיים הקדוש, הנה כל ימי יעקב הוא לא נח ולא שקט, כי משנולד נולד עשו שהיה שטנו ועדין לא שקעה שמשו עמד לבן, ואלה מוסרי לרע לו, ואחריו בא לו צערה של דינה, ועוד יבא לו רגז אבדת יוסף, נמצא שכל חייו היו צער ומכאוב. ורק ב"ז שנים שחי במצרים היו חי אשר ושמחה, וזה פונת הכתוב, 'ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה', אלו היו חייו ולא קדם, וסמך לזה אומרו 'ויחי ימי יעקב שני חיייו', לרמז שהן היו ימי שיהיה לו בהם חיות.

הברכות התקיימו אצל יהודה עצמו

יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף איביך ישתחוו לך בני אביך (מט, ה):

האור החיים מדקדק למה הצרך לומר 'אתה' הלא יעקב דבר עם יהודה ומפני מה בברכת יהודה דקדק לומר 'אתה יודוך' ומה בא למעט. עוד יש לדקדק למה לא אמר וידך בערף אויביך וישתחוו וגו' כיון שהם דברים נוספים על מה שאמר בתחלה.

ומפרש האור החיים שכונת יעקב היה לומר ליהודה שהברכה נתקיים אצלו ממש ולא רק לעתיד כשיפנסו לארץ ישראל וכפי שהיה הברכה לשאר האחים, שזמן קיים הברכה היה לזמן רחוק, אלא אצל יהודה ברכו שהשררה שלו יתחיל כבר מעתה אצל יהודה עצמו, וכן מצינו בפסוק בספר דברי הימים (א ה) 'יהודה גבר באחי', והיינו יהודה עצמו. ואחר כך המשיך בדברי ברכתו על המשך הדורות לעתיד ולא אצל יהודה עצמו, ולכך לא נאמר עם וא"ו המוסיף אלא כדבר נפרד, ידך בערף איביך ישתחוו לך בני אביך. והיינו שכשיבא זמן שידך בערף אויביך ותתגבר על האויבים אזי ישתחוו לך וגו' וימליכוך עליהם, וזה היה בימי שאול כשעשה דוד הנצחון הגדול בערף אויביו המליכוהו ישראל עליהם.

פניני שמשון

פנינים ורעיונות ככתבם וכלשונם

דוקא יוסף זכה שזרעו יהיו פדגים מדה כנגד מדה המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק ויזגו לרב בקרב הארץ (מח, טז). נתרץ מה שמקשים על הברכה של 'ויזגו לרב', ופרשו ז"ל (ברכות כ, א), מה דגים שבים המים מכסין אותם, ואין העין שולטת בהם, אף זרעו של יוסף אין העין שולטת בהם. וקשה, דהא 'ויזגו' משמע שיהיו כמו דגים דוקא, והדגים הם מכסים, וזרעו של יוסף הוא מגלה, ודין לבא מן הדין להיות כנדון. ועוד קשה, למה דוקא לזרע יוסף נתן ברכה זו, ולא לשאר בניו.

אלא, לפי שיוסף היה נחשד מהעולם שחטא בזנות, וצדקתו ותמרתו היתה מכסה מכל העולם, וזולתו ליעקב שהיה לו חכמת הפרצוף היתה גלויה, לכן התפלל, שכל השפע והטוב שיבא לבניו שיהיה מכסה מבני אדם, שלא יגישו בו, ולא יעשה העין שום רשם בהם, מדה כנגד מדה. (אות י)

יעקב לא הוכיח את יהודה על מכירת יוסף מפיון שכבר נגזר שירדו ישראל למצרים

פסוק (בראשית מט, ח) 'יהודה אתה יודוך אחיך', פרש רש"י, לפי שהוכיח את הראשונים בקנטורין, התחיל יהודה נסוג לאחוריו, וקראו יעקב בדברי רצוי, לא אתה כמוותם, עכ"ל. יש לדקדק, מה היה הפחד של יהודה, דבשלמא הראשונים חטאו וראויים הם לתוכחות, אמנם יהודה שלא חטא למה פחד.

ויש לומר שיהודה היה מתפחד פן אביו יוכיחנו על שלא אמר לאחיו להשיבו אל אביו, שאז זכותם היתה מגנה עליהם מן הפרענות, שלא היו יורדים למצרים, הואיל שהיו צדיקים. ויעקב קראו בדברי רצוי, ואמר לו 'משרף בני עליית', שלא יתפחד, שהרי הגלות כבר נגזר, ויש לו להתקיים על כל פנים, ואמרנו בפירק ט' דשבת (פט, ב), ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל וכו', ומעתה אדרבא, יהודה גרם שילכו כלם דרך כבוד. (אות יא)

הטעם שיעקב אמר ליוסף רק דרך בקשה

מתחלה לא היה יכול יעקב לצוות ליוסף בצווי גמור שלא יקברוהו במצרים, שהרי לאו בדידיה דיוסף תליא מילתא, ודילמא פרעה לא יתן לו רשות לקברו בארץ ישראל, אלא אדרבא, ירצה שיקברוהו במצרים, ואין דרך האב לצוות לבנו בצווי גמור מה שתלוי בדעת אחרים. ולכן אמר לו בלשון בקשה, שישבע לו לעשות כל מאמצי כחו להשתדל על זה, כדי שפרעה יתן לו רשות. (אות ד)

לקבלת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשיעורי שיעורים ועידכונים: 02-80-80-400
 נערך ע"י המחנך הרב ינון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאשקעס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450
 יו"ל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"ג ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.
 ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלוחה 3
 וזכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, וישפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

